

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 22 kwietnia 2026 r.

Pozycja 39

WYROK

z dnia 25 listopada 2025 r.

Sygn. akt P 7/23

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bogdan Świączkowski – przewodniczący
Krystyna Pawłowicz
Stanisław Piotrowicz
Justyn Piskorski – sprawozdawca
Jarosław Wyrembak,

protokolant: Grażyna Szałygo,

po rozpoznaniu, na rozprawie w dniu 25 listopada 2025 r., pytania prawnego Sądu Najwyższego:

czy art. 48 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.) „rozumiany w ten sposób, że przesłankę wyłączenia sędziego z mocy samej ustawy stanowi okoliczność powołania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu”, jest zgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 oraz z art. 190 ust. 1 Konstytucji,

o r z e k a:

Art. 48 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568, ze zm.) rozumiany w ten sposób, że przesłankę wyłączenia sędziego z mocy samej ustawy stanowi okoliczność związana z powołaniem tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu, jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 oraz z art. 190 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. Sąd Najwyższy (dalej: sąd pytający) postanowieniem z 5 kwietnia 2023 r. przedstawił Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne w przedmiocie tego, czy art. 48 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.; dalej: k.p.c.) „rozumiany w ten sposób, że przesłankę wyłączenia sędziego z mocy samej ustawy stanowi okoliczność powołania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu”, jest zgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 oraz z art. 190 ust. 1 Konstytucji.

1.1. Pytanie prawne zostało skierowane w związku z następującym stanem faktycznym:

Skład sędziów Sądu Najwyższego (dalej: SN) został wyznaczony zarządzeniem Prezesa SN kierującego pracą Izby Cywilnej do rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

Jeden z sędziów wyznaczonych do składu orzekającego złożył wniosek, w którym zażądał wyłączenia go od orzekania, powołując się na treść wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 8 listopada 2021 r. w sprawie Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce (skargi nr 49868/19 i 57511/19).

Sędzia ten został wyłączony postanowieniem SN, w którym stwierdzono, że „podlega [on] wyłączeniu od orzekania w sprawie”. W ocenie sądu pytającego, podstawą prawną tego orzeczenia był art. 48 k.p.c.

Prezes SN kierujący pracą Izby Cywilnej zarządzeniem wyznaczył sędziego rezerwowego do składu sędziów SN rozpoznającego zażalenie na postanowienie sądu apelacyjnego o odrzuceniu skargi kasacyjnej.

Sędzia rezerwowy wniósł o wyłączenie go od rozpoznania sprawy w wyznaczonym składzie albo o wyłączenie z tego składu jego pozostałych sędziów, powołując się na uchwałę połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SN z 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20 (OSNKW nr 2/2020, poz. 7; dalej: uchwała połączonych Izb SN), okoliczność zachowania jej mocy wiążącej pomimo wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., sygn. U 2/20 (OTK ZU A/2020, poz. 61), pytania prejudycjalne skierowane do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie o sygn. akt III CZP 11/21 oraz znajdowanie się w takiej samej sytuacji jak wcześniej wyłączony sędzia.

Wniosek ten został postanowieniem SN, wydanym na podstawie art. 26 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1904, ze zm.; dalej: u.SN), przekazany Prezesowi SN kierującemu pracą Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w celu nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

Postanowieniem SN wniosek o wyłączeniu pozostałych sędziów ze składu orzekającego został, na podstawie art. 26 § 3 u.SN, pozostawiony bez rozpoznania, a wniosek o wyłączenie sędziego rezerwowego przekazany, według właściwości, do Izby Cywilnej.

Rozpoznaniem tego ostatniego wniosku zajmował się sąd pytający, który uznał za konieczne przedstawienie pytania prawnego Trybunałowi Konstytucyjnemu.

1.2. W orzecznictwie SN wykształciły się kierunki, które nadają odmienną treść art. 48 § 1 pkt 1, jak i art. 49 § 1 k.p.c. z uwagi na zmiany ustawowe dotyczące Krajowej Rady Sądownictwa (dalej: KRS) uchwalone w 2017 r. Sąd pytający wskazał przy tym, że istnieją okoliczności uzasadniające ocenę konstytucyjności norm prawnych z uwzględnieniem treści

kształtowanej w orzecznictwie, choć niejednolitym. Powołał się przy tym na orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego oraz wskazał konieczność „przywrócenia stanu respektowania podstawowych zasad porządku konstytucyjnego” (tamże, s. 12). Część składów orzekających, przede wszystkim SN, ukształtowała bowiem linię orzecniczą, zgodnie z którą dopuszczalna jest ocena skutków wyboru kandydatów na sędziów z uwzględnieniem wykładni zaprezentowanej w uchwale połączonych Izb SN. Sąd pytający zauważył, że linia ta jest niemal konsekwentnie prezentowana w składach SN z udziałem osób, które zostały powołane na urząd sędziego SN przed zmianami ustrojowymi dotyczącymi KRS z 2017 r. Z kolei składy orzekające z udziałem sędziów SN powołanych na urząd od 2018 r. co do zasady nie dopatrują się możliwości podważania statusu sędziów lub ich inwestytury. Norma prawna, która przyznaje sądom kompetencję do kontroli procedury i aktu powołania sędziego, jest zaś obciążona wadą niekonstytucyjności (zob. wyrok TK z 7 października 2021 r., sygn. K 3/21, OTK ZU A/2022, poz. 65). Z tego względu sąd pytający uznał, że istnieją okoliczności, które uzasadniają ocenę konstytucyjności norm prawnych z uwzględnieniem treści art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. kształtowanej w orzecznictwie, choć mającej charakter niejedności.

1.3. Sąd pytający omówił atrybuty mocy powszechnie obowiązującej i ostateczności orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, wynikające z art. 190 ust. 1 Konstytucji. Wskazał jednak, że zapadają orzeczenia dotyczące wyłączenia z powodu okoliczności powołania sędziego, które ignorują wyroki Trybunału Konstytucyjnego. Ma to miejsce zarówno w ramach postępowania cywilnego (zob. wyroki TK z: 2 czerwca 2020 r., sygn. P 13/19, OTK ZU A/2020, poz. 45; 23 lutego 2022 r., sygn. P 10/19, OTK ZU A/2022, poz. 14), jak i karnego (zob. wyrok TK z 4 marca 2020 r., sygn. P 22/19, OTK ZU A/2020, poz. 31), co stanowi odstępianie od zasady niepodważalności nominacji sędziowskich oraz ostateczności orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego. Przełamanie tej linii orzecniczej nie jest jednak możliwe za pomocą tradycyjnych instrumentów prawa procesowego. Nieprawidłowości nie wyeliminuje też podjęcie przez poszczególne składy SN tzw. prokonstytucyjnej wykładni prawa; konieczne jest wyeliminowanie z systemu prawnego niekonstytucyjnej normy prawnej.

1.4. Sąd pytający omówił instytucję wyłączenia sędziego z mocy samej ustawy (*iudex inhabilis*) na gruncie art. 48 k.p.c. oraz wskazał, że w rozpoznawanej sprawie zakres zastosowania tej regulacji – w świetle ukształtowanego orzecznictwa SN – można odnosić do różnych sytuacji.

1.5. Interpretowany w kwestionowany sposób art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. budzi wątpliwości w zakresie zgodności z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji. Powołanie sędziego jako prerogatywa Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Prezydent) nie wymaga uprzedniej decyzji bądź zatwierdzenia oraz nie podlega jakiegokolwiek kontroli. Jedynym gwarantem powołania osoby spełniającej warunki pełnienia urzędu sędziowskiego jest KRS, która kieruje odpowiedni wniosek do Prezydenta. Zarówno w Konstytucji, jak i w ustawach normujących postępowania sądowe nie przewidziano procedury, która umożliwiałaby badanie powołania sędziego. Znaczy to, że nie ma ani środków, które pozwalałyby na kwestionowanie sędziowskiego powołania, ani organu, który mógłby je ocenić.

2. W piśmie z 17 lipca 2023 r. Rzecznik Praw Obywatelskich poinformował, że nie zgłasza udziału w postępowaniu.

3. W piśmie z 30 listopada 2023 r. Prokurator Generalny przedstawił stanowisko w sprawie, zgodnie z którym „art. 48 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r., poz. 1550 ze zm.) rozumiany w ten sposób, że przesłankę wyłączenia sędziego z mocy samej ustawy stanowi okoliczność wadliwości powo-

łania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu, jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 oraz z art. 190 ust. 1 Konstytucji”.

3.1. W zakresie kwestii formalnych Prokurator Generalny zaznaczył, że pewnej modyfikacji wymagało określenie przedmiotu kontroli, albowiem jego literalne odczytanie, „ściśle tak, jak został on określony w *petitum* pytania prawnego, prowadziłyby do trudnego do zaakceptowania i – zapewne – niezgodnego z intencją [s]ądu wniosku, że wedle kwestionowanego rozumienia art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. jedną z przesłanek wyłączenia sędziego jest okoliczność (fakt) «powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa». W kontekście całokształtu argumentacji pytania prawnego można jednak przyjąć, iż wyraz «okoliczność» nie został użyty w *petitum* pytania jako synonim wyrazu «fakt». W istocie bowiem chodzi o wadliwość powołania na stanowisko sędziego, bez względu na etap procedury powołaniowej, na którym doszło do tej «okoliczności» (tj. wadliwości)” (tamże, s. 11). Ponadto Prokurator Generalny wskazał, że spełnione zostały przesłanki: podmiotowa, przedmiotowa i funkcjonalna pytania prawnego.

3.2. Analizując zgodność przedmiotu kontroli z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji, Prokurator Generalny, charakteryzując tę prerogatywę, powołał się na orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego (wyroki z: 29 listopada 2007 r., sygn. SK 43/06, OTK ZU nr 10/A/2007, poz. 130; 8 maja 2012 r., sygn. K 7/10, OTK ZU nr 5/A/2012, poz. 48; 5 czerwca 2012 r., sygn. K 18/09, OTK ZU nr 6/A/2012, poz. 63; 11 września 2017 r., sygn. K 10/17, OTK ZU A/2017, poz. 64; 24 października 2017 r., sygn. K 3/17, OTK ZU A/2017, poz. 68; 4 marca 2020 r., sygn. P 22/19; 20 kwietnia 2020 r., sygn. U 2/20; 2 czerwca 2020 r., sygn. P 13/19; 23 lutego 2022 r., sygn. P 10/19; postanowienie z 12 marca 2020 r., sygn. U 1/17, OTK ZU A/2020, poz. 11). Wskazał, że zawarte w nich ustalenia są w pełni adekwatne względem problemu konstytucyjnego przedstawionego w pytaniu prawnym. Zauważył przy tym, że konkluzja Trybunału Konstytucyjnego w sprawie o sygn. P 10/19, dotycząca art. 49 k.p.c., w jeszcze większym stopniu odnosi się do przesłanki wyłączenia z art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. W konsekwencji, art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. rozumiany w ten sposób, że przesłankę wyłączenia sędziego z mocy samej ustawy stanowi wadliwość powołania tego sędziego przez Prezydenta na wniosek KRS do pełnienia urzędu, jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

3.3. Analizując zgodność przedmiotu kontroli z art. 190 ust. 1 Konstytucji, Prokurator Generalny wskazał, że Trybunał Konstytucyjny dotychczas nie orzekał o konstytucyjności art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c.; podobnie też nie wypowiedział się on względem wykładni tego przepisu w orzecznictwie SN. Niemniej jednak wyroki Trybunału Konstytucyjnego w sprawach o sygn. P 13/19, sygn. P 10/19 i sygn. P 22/19 powinny przesądzać w decydujący sposób o kierunku właściwej wykładni powołanego przepisu. Zignorowanie utrwalonego stanowiska Trybunału Konstytucyjnego, zgodnie z którym niedopuszczalna jest jakakolwiek kontrola legalności powołania sędziego do pełnienia urzędu, bez względu na jej tryb, stanowi naruszenie art. 190 ust. 1 Konstytucji. O kolizji zakwestionowanej regulacji decyduje okoliczność, że treść uchwały połączonych Izb SN, pomimo orzeczenia jej niekonstytucyjności, determinuje przyjęte w orzecznictwie SN rozumienie art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. W konsekwencji, art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. rozumiany w ten sposób, że przesłankę wyłączenia sędziego z mocy samej ustawy stanowi okoliczność wadliwości powołania tego sędziego przez Prezydenta na wniosek KRS do pełnienia urzędu, jest także niezgodny z art. 190 ust. 1 Konstytucji.

4. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, pomimo prawidłowego zawiadomienia, nie przedstawił stanowiska w sprawie.

II

Na rozprawę w dniu 25 listopada 2025 r. nie stawili się przedstawiciele uczestników postępowania. Przedstawiciel sądu pytającego usprawiedliwił nieobecność.

Trybunał Konstytucyjny uznał sprawę za dostatecznie wyjaśnioną do wydania orzeczenia.

III

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Kwestie formalne.

1.1. Zgodnie z art. 193 Konstytucji, każdy sąd może przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu pytanie prawne co do zgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi lub ustawą, jeżeli od odpowiedzi na pytanie prawne zależy rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed sądem. Regulacja ta znajduje swoje odzwierciedlenie w art. 52 i art. 60 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK).

Wskazane unormowanie określa przesłanki warunkujące skuteczność wniesienia oraz merytorycznego rozpoznania pytania prawnego sądu przez Trybunał Konstytucyjny. Przesłanki te zostały szczegółowo wyjaśnione w orzecznictwie (zob. postanowienie TK z 27 marca 2009 r., sygn. P 10/09, OTK ZU nr 3/A/2009, poz. 40), zachowującym aktualność także na tle unormowań u.o.t.p.TK (zob. postanowienie TK z 23 września 2025 r., sygn. P 5/24, OTK ZU A/2025, poz. 92). Pytanie prawne powinno zatem spełniać łącznie następujące przesłanki: 1) podmiotową – z pytaniem prawnym może wystąpić tylko sąd, 2) przedmiotową – przedmiotem pytania prawnego może być tylko akt normatywny oraz 3) funkcjonalną – musi zachodzić związek między orzeczeniem Trybunału a sprawą rozpoznawaną przez sąd, na tle której sąd zadał pytanie prawne. Wyraża się on w zależności o charakterze bezpośrednim, merytorycznym i prawnie istotnym (zob. postanowienie TK z 30 czerwca 2009 r., sygn. P 34/07, OTK ZU nr 6/A/2009, poz. 101 i powołane tam orzecznictwo; por. postanowienia TK z: 16 grudnia 2020 r., sygn. P 8/20, OTK ZU A/2020, poz. 75; 22 listopada 2022 r., sygn. P 6/21, OTK ZU A/2022, poz. 75; 22 października 2024 r., sygn. P 4/17, OTK ZU A/2024, poz. 94; wyrok TK z 23 kwietnia 2025 r., sygn. P 3/17, OTK ZU A/2025, poz. 43). Niespełnienie którejkolwiek z przesłanek kontroli w trybie pytania prawnego stanowi przeszkodę formalną w prowadzeniu merytorycznego badania konstytucyjności zaskarżonych norm. W takim wypadku powstaje konieczność umorzenia postępowania ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku (zob. postanowienia TK z: 3 marca 2009 r., sygn. P 63/08, OTK ZU nr 3/A/2009, poz. 31; 28 czerwca 2022 r., sygn. P 8/19, OTK ZU A/2022, poz. 43; 21 lutego 2023 r., sygn. P 8/22, OTK ZU A/2023, poz. 30; 24 kwietnia 2024 r., sygn. P 11/22, OTK ZU A/2024, poz. 40).

1.2. Sąd Najwyższy (dalej: sąd pytający) jest sądem w rozumieniu art. 193 Konstytucji.

1.3. Przedmiotem pytania prawnego sąd pytający uczynił – rozumiany w określony sposób – art. 48 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego.

go (Dz. U. z 2021 r. poz. 1805, ze zm.; obecnie: Dz. U. z 2024 r. poz. 1568, ze zm.; dalej: k.p.c.), czyli akt normatywny.

1.4. Trybunał Konstytucyjny posiada kompetencję do udzielenia odpowiedzi na pytanie prawne wyłącznie, jeżeli rozpoznanie sprawy jest konieczne dla wydania orzeczenia przez sąd pytający. Z okoliczności sprawy, w której sąd pytający wystąpił z pytaniem prawnym, wynikało, że zachodził związek pomiędzy orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego a sprawą rozpoznawaną przez sąd *meriti*.

1.5. Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że przesłanki: podmiotowa, przedmiotowa i funkcjonalna pytania prawnego zostały spełnione.

2. Przedmiot kontroli.

2.1. Jako przedmiot kontroli sąd pytający wskazał art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. „rozumiany w ten sposób, że przesłankę wyłączenia sędziego z mocy samej ustawy stanowi okoliczność powołania tego sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa do pełnienia urzędu”.

Trybunał Konstytucyjny dostrzegł konieczność modyfikacji tak określonego przedmiotu kontroli. Należało się zgodzić z Prokuratorem Generalnym, który zauważył, że intencja sądu pytającego nie dotyczyła samego faktu powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Prezydent) na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa (dalej: KRS). Taka sentencja wyroku Trybunału Konstytucyjnego – traktowana literalnie – prowadzi mogłaby do wniosku, że zawsze – względem każdego sędziego wyznaczonego do jakiegokolwiek składu orzekającego w postępowaniu cywilnym – spełniona jest przesłanka jego wyłączenia. Trybunał Konstytucyjny nie zgodził się jednak z modyfikacją zaproponowaną przez Prokuratora Generalnego, tj. zastosowaniem wyrażenia „okoliczność wadliwości powołania”, zamiast określenia z *petitum* pytania prawnego „okoliczność powołania”. Przypomnieć bowiem należało, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego – szerzej omówionym w dalszej części uzasadnienia – na gruncie stanu prawnego obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej niedopuszczalna jest ocena prawidłowości powołań sędziowskich, a zatem nie można *de lege lata* mówić o „wadliwości powołania”. Trybunałowi Konstytucyjnemu znane są jednak z urzędu sposoby, w jakie próbuje się kwestionować powołania sędziów po zmianach ustrojowych KRS uchwalonych w 2017 r. Należało zauważyć, że w istocie powołania te są kwestionowane ze względu na różne okoliczności im towarzyszące, m.in. takie jak sam fakt podjęcia danej uchwały przez KRS po wejściu w życie zmian jej dotyczących, wiążący się z kwestią obsady personalnej tego organu.

Z tego względu Trybunał Konstytucyjny, zgodnie z zasadą *falsa demonstratio non nocet*, uwzględniając zarówno *petitum*, jak i uzasadnienie pytania prawnego, stwierdził, że przedmiotem kontroli w niniejszym postępowaniu uczyniono art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. rozumiany w ten sposób, że przesłankę wyłączenia sędziego z mocy samej ustawy stanowi okoliczność związana z powołaniem tego sędziego przez Prezydenta na wniosek KRS do pełnienia urzędu.

2.2. Zgodnie z art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c., „Sędzia jest wyłączony z mocy samej ustawy: (...) w sprawach, w których jest stroną lub pozostaje z jedną ze stron w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy oddziałuje na jego prawa lub obowiązki”.

Institucja uregulowana w art. 48 k.p.c. odnosi się do bezwzględного wyłączenia sędziego, które następuje z mocy samej ustawy (*iudex inhabilis*). Art. 48 k.p.c. zawiera

numerus clausus przypadków wyłączenia sędziego *ex lege*, a zatem nie jest dopuszczalna jego wykładnia rozszerzająca.

Sam art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. dotyczy jednej z przesłanek wyłączenia sędziego z mocy samej ustawy, która wypływa z szeroko rozumianej zasady *nemo iudex in causa sua*. Ustawa nie przesądza o charakterze stosunku prawnego pomiędzy sędzią a stroną lub jedną ze stron i może on mieć charakter prywatnoprawny lub publicznoprawny.

2.3. Przedmiotem kontroli w niniejszym postępowaniu była norma interpretowana z art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c., w szczególności przez pewne składy Sądu Najwyższego (dalej: SN). Praktyka wywodzenia wskazanej normy prawnej została zapoczątkowana uchwałą połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SN z 23 stycznia 2020 r., sygn. akt BSA I-4110-1/20 (OSNKW nr 2/2020, poz. 7; dalej: uchwała połączonych Izb SN).

Jak wskazują bowiem niektórzy przedstawiciele doktryny, „[s]trony oraz sędziego rozpoznającego ich sprawę, eksponującego i reprezentującego imperium państwa, łączy stosunek publicznoprawny, na który składają się dwa elementy: stosunek prawno-procesowy – wynikający z ustawy procesowej oraz z istoty postępowania sądowego – oraz stosunek ustrojowy, oparty na Konstytucji (...) i przepisach ustrojowych sądownictwa. Istotą tego stosunku jest obowiązek wykonywania przez sędziego zadań państwa z zakresu wymiaru sprawiedliwości (...) połączony z bezwzględnym obowiązkiem bezstronności (...) oraz rzetelności działania i przestrzegania prawa (...). Jeżeli (...) status sędziego rozpoznającego sprawę jest wadliwy albo jest oceniany jako wadliwy lub niepewny, co może wynikać z powołania go na podstawie ustawy z [8 grudnia 2017 r.] r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa (...), w szczególności przy uwzględnieniu uchwały [połączonych Izb SN], orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (...) albo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (...), to sędzia ten nie jest – w rozumieniu art. 45 Konstytucji (...) – sędzią bezstronnym. Musząc dokonać oceny swojego statusu, a więc rozstrzygnąć o nim w sposób wpływający bezpośrednio na jego prawa i obowiązki w ramach stosunku publicznoprawnego (procesowego) łączącego go ze stronami, staje się sędzią we własnej sprawie, zainteresowanym bezpośrednio jej wynikiem, zarówno służbowo, jak i prywatnie, jest więc z mocy samego prawa wyłączony z jej rozpoznania. W związku z tym, zgodnie z uniwersalną zasadą *iudex impurus causam non iudicet castitatis*, podlega wyłączeniu z mocy samego prawa” (J. Gudowski, komentarz do art. 48, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I. Postępowanie rozpoznawcze. Artykuły 1-124*, red. T. Erciński, Warszawa 2023).

Stanowisko to, często wraz z powoływaniem się na orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) lub Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: ETPC), zostało zaprezentowane w wielu orzeczeniach SN (por. m.in. postanowienia SN z: 25 października 2022 r., sygn. akt II CSKP 205/22, Lex nr 3433633; 26 października 2023 r., sygn. akt I USK 74/23, Lex nr 3620665; 1 października 2024 r., sygn. akt I USK 98/24, Lex nr 3767420; 30 stycznia 2025 r., sygn. akt III CB 13/24, Lex nr 3866363; 7 maja 2025 r., sygn. akt II PSKP 12/24, Lex nr 3902156; 21 maja 2025 r., sygn. akt I USK 513/23, Lex nr 3899456). Przykładowo, w postanowieniu SN z 26 września 2023 r., sygn. akt I USK 326/22 (Lex nr 3606971), stwierdzono, że „osoba powołana na urząd sędziego [SN] na wniosek KRS ukształtowanej w składzie i trybie przewidzianym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. podlega wyłączeniu z mocy samej ustawy na podstawie art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c., jako że, przystępując do orzekania musi na samym wstępie postępowania – a także w jego toku – poddać (poddawać) ocenie poprawność i legalność stosunku prawnoprocesowego (publicznoprawnego) wiążącego go ze stronami oraz stosunku prawnoustrojowego, jakim łączy się z państwem, w którego imieniu orzeka. Pozostaje więc z jedną ze stron w takim

stosunku prawnym, że wynik sprawy oddziałowa na jej prawa lub obowiązki (...). Niezbędność stwierdzenia wyłączenia sędziego z mocy ustawy jest niezależna od stopnia jego bezstronności wewnętrznej (jednakowego dystansu do stron sporu i ich odpowiednich interesów w odniesieniu do jego przedmiotu), czy też niezależności zewnętrznej (praca w sposób wolny od nakazów czy wytycznych z jakiegokolwiek źródła)”.

Trybunał Konstytucyjny odnotował też stanowisko zgola odmienne. Przykładowo w postanowieniu z 23 października 2023 r., sygn. akt III USK 298/22 (Lex nr 3617973), SN odwołał się do art. 176 ust. 2 i art. 178 ust. 1 Konstytucji, wskazując, że instytucja wyłączenia sędziego jest ściśle regulowana w ustawie, zatem jej stosowanie nie może być dowolne, a w przypadku konfliktu między prawem polskim a europejskim (tj. judykatami TSUE i ETPC) dla sądu polskiego pierwszeństwo ma orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego. SN odnotował przy tym wyrok TK z 23 lutego 2022 r. o sygn. P 10/19 (OTK ZU A/2022, poz. 14) i zauważył, że choć dotyczył on art. 49 § 1 k.p.c., to „przedstawiona w nim wykładnia prawa rozciąga się również na problem stosowania art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. ze względu zbieżną podstawę oceny dopuszczalności wyłączenia sędziego od rozpoznania sprawy ([a] *maiori ad minus*)”. Podobnie wypowiadał się SN również w innych orzeczeniach (por. m.in. postanowienia z: 5 grudnia 2023 r., sygn. akt I USK 205/23, Lex nr 3649714; 3 stycznia 2024 r., sygn. akt I USK 196/23, Lex nr 3652997; 4 kwietnia 2024 r., sygn. akt I PSK 69/23, Lex nr 3701069; 21 października 2025 r., sygn. akt I USK 91/25, Lex nr 3931472; 29 października 2025 r., sygn. akt I USKP 70/25, Lex nr 3937750; 29 października 2025 r., sygn. akt I USKP 120/24, Lex nr 3937756). Wskazywał przy tym także, że „[k]westionowanie statusu Krajowej Rady Sądownictwa nie wystarcza do stwierdzenia nieważności postępowania, którą ma na uwadze art. 379 pkt 4 k.p.c. Nie spełnia się podstawa wyłączenia sędziego na mocy ustawy ani na wniosek (art. 48 i 49 k.p.c.)” (postanowienie z 13 lutego 2025 r., sygn. akt III UZ 12/24, Lex nr 3834807; por. m.in. postanowienie SN z: 6 lutego 2025 r., sygn. akt II CSKP 963/23, Lex nr 3825139).

W konsekwencji Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że istnieją dwie całkowicie różne linie orzecznicze na tle art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c., których istnienie jest w szczególności dostrzegalne w judykatach SN. Pierwsza linia odwołuje się do uchwały połączonych Izb SN, która determinować ma rozumienie tego przepisu, a zarazem przyznawać prymat orzecznictwu trybunałów europejskich względem wyroków Trybunału Konstytucyjnego. Druga linia wiąże się z prokonstytucyjną wykładnią prawa, szanującą orzecznictwo konstytucyjne. Należy przy tym mówić o istnieniu utrwalonej praktyki orzeczniczej na tle zakwestionowanego przepisu i równoległym funkcjonowaniu dwóch różnych norm prawnych. Orzeczenia, które można zaliczyć do pierwszej linii nie mają bowiem charakteru incydentalnego, lecz wskazują na systemową i stałą próbę uregulowania statusu sędziów powołanych po reformie KRS uchwalonej w 2017 r. w drodze aktów stosowania prawa. Sąd pytający słusznie wskazał, że przełamanie pierwszej linii orzeczniczej nie jest jednak możliwe za pomocą tradycyjnych instrumentów prawa procesowego, co znajduje potwierdzenie również w dynamice wydawanych w tym zakresie orzeczeń SN już po zainicjowaniu niniejszego postępowania.

3. Wzorce kontroli.

3.1. Art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

Zgodnie z art. 179 Konstytucji, sędziowie są powoływani przez Prezydenta na wniosek KRS. Kompetencja Prezydenta w tym zakresie jest jego prerogatywą określoną w art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji. Sąd pytający prawidłowo ujął wskazane przepisy Konstytucji w formie związkowego wzorca kontroli.

Szczególny status prerogatywy Prezydenta polega na tym, że „jest to osobiste uprawnienie głowy państwa, które dla swej ważności i skuteczności nie wymaga podpisu

Prezesa Rady Ministrów. To znaczy, że wobec tego rodzaju aktów wyłączona jest, choćby pośrednia, odpowiedzialność polityczna za jego wydanie. Wyłączona jest też kontrola takiego aktu przez organy władzy publicznej. Kontrola taka byłaby dopuszczalna jedynie wówczas, gdyby przewidywała ją Konstytucja” (wyrok TK z 24 października 2017 r., sygn. K 3/17, OTK ZU A/2017, poz. 68). Korzystanie przez Prezydenta z uprawnień mających charakter prerogatyw jest regulowane jedynie ogólnymi warunkami konstytucyjnymi. W zakresie powołań sędziów ustrojodawca przewidział procedurę nominacyjną, w której szczególną rolę odgrywa KRS. „Konstytucja nie przesądza wprost o etapach poprzedzających złożenie (...) wniosku ani też nie determinuje kwalifikacji, jakie winien spełniać kandydat na sędziego. Jakkolwiek w praktyce wymogi stawiane kandydatowi na stanowisko sędziowskie są określone na poziomie ustawowym, to nie budzi wątpliwości, że ostateczna decyzja w zakresie przedstawienia wniosku Prezydentowi należy do KRS. Rozwiązanie to niewątpliwie koresponduje z przypisywaną temu organowi konstytucyjną funkcją stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów. (...) powołanie sędziego następuje na czas nieoznaczony, co w piśmiennictwie odczytuje się nie tylko jako brak konieczności okresowego odnawiania pełnomocnictwa udzielonego sędziemu, lecz także jako wymóg zagwarantowania zasady nieusuwalności sędziów” (wyrok z 8 maja 2012 r., sygn. K 7/10, OTK ZU nr 5/A/2012, poz. 48). Pełną aktualność zachowuje zatem wywód Trybunału Konstytucyjnego przedstawiony w wyroku z 4 marca 2020 r., sygn. P 22/19 (OTK ZU A/2020, poz. 31), w którym wskazał, że „[z]godnie z art. 179 Konstytucji sędziowie powoływani są na czas nieoznaczony przez Prezydenta na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, zaś art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji stanowi, że kompetencja Prezydenta dotycząca ich powołania ma charakter prerogatywy, co znaczy, iż akt powołania na urząd sędziego nie wymaga dla swojej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów. Taki sposób powoływania sędziów zakłada niezależność Prezydenta w procesie ich powoływania, ale stanowi również ochronę władzy sądowniczej przed ewentualnymi wpływami i ingerencją władzy ustawodawczej (zob. wyrok TK z 5 czerwca 2012 r., sygn. K 18/09, OTK ZU nr 6/A/2012, poz. 63)”.

Trybunał Konstytucyjny przypomniał, że powołania sędziowskie skutkują udziałem w wymiarze sprawiedliwości osób o identycznym statusie orzeczniczym. Zasadniczą kompetencją sędziego jest bowiem stosowanie prawa, zgodnie z Konstytucją i ustawą, na gruncie konkretnego przypadku, którego dotyczy sprawa. W tym zakresie sędzia zobowiązuje się w ślubowaniu składanym wobec Prezydenta wymierzać sprawiedliwość zgodnie z przepisami prawa. Jednocześnie żaden organ władzy publicznej, nawet w sytuacji powołania się na akty prawa międzynarodowego lub decyzje organów traktatowych, nie posiada kompetencji do kontrolowania – w jakikolwiek sposób – powołań sędziów przez Prezydenta, a w konsekwencji kwestionowania ich statusu.

3.2. Art. 190 ust. 1 Konstytucji.

Zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji, orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne.

W sposób wyczerpujący, a zarazem syntetyzujący wcześniejsze orzecznictwo, Trybunał Konstytucyjny wypowiedział się o tej zasadzie w wyroku z 28 maja 2024 r., sygn. U 5/24 (OTK ZU A/2024, poz. 65), podkreślając, że „[p]odstawową konsekwencją wskazanego przepisu Konstytucji jest niewzruszalność orzeczeń TK, które nie mogą być zmieniane i kwestionowane przez jakikolwiek organ władzy publicznej. (...) Moc powszechnie obowiązująca i ostateczny charakter orzeczeń TK skutkują oczywistym i bezdyskusyjnym obowiązkiem respektowania, stosowania i wykonywania orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego przez wszystkie organy władzy państwowej. Brak respektowania orzeczeń Trybunału wyrażony w treści aktu normatywnego stanowi naruszenie art. 190 ust. 1 Konstytucji (...). Sądy powszechne, administracyjne, wojskowe i Sąd Najwyższy nie posiadają kompetencji do

odmowy stosowania orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego z jakiegokolwiek przyczyny, zwłaszcza uzasadnianej oceną składu orzekającego Trybunału Konstytucyjnego, a tym samym do stwierdzenia, że określone orzeczenie TK nie ma cech ostateczności i mocy powszechnie obowiązującej. Takie działanie sądów stanowi rażące pogwałcenie art. 190 ust. 1 Konstytucji (...). Podważania ostatecznego charakteru orzeczeń TK i kwestionowania ich mocy powszechnie obowiązującej nie mogą dokonywać również organy międzynarodowe. (...). Z art. 190 ust. 1 Konstytucji wynikają skutki wyroków Trybunału Konstytucyjnego, czyli konsekwencje ostateczności i mocy powszechnie obowiązującej wyroków i postanowień TK. «[S]kutkiem wyroku Trybunału Konstytucyjnego o niekonstytucyjności norm prawnych jest utrata przez te normy mocy obowiązującej, rozumiana jako zdarzenie prawne powodujące ustanie obowiązku stosowania norm prawnych ciężącego na jego adresatach. W polskim modelu kontroli konstytucyjności przyjęto model unieważnialności aktu normatywnego, co można wywieść z art. 190 ust. 3 Konstytucji. Ustrojodawca nie różnicuje przy tym skutków swoich orzeczeń w zależności od tego, czy kryterium kontroli stanowiła treść normy, czy sposób jej ukształtowania, czy chodziło o kompetencję jej ustanowienia. Art. 190 ust. 3 Konstytucji wskazuje na konsekwencje wyroku Trybunału Konstytucyjnego, w tym wyroku o niekonstytucyjności. Polega to na tym, że z dniem ogłoszenia orzeczenia w odpowiednim dzienniku urzędowym lub z nadejściem terminu wskazanego przez Trybunał Konstytucyjny i pod warunkiem niedokonania zmian przez prawodawcę w okresie odroczenia, niekonstytucyjna norma jest eliminowana z systemu źródeł prawa. W ten sposób ustrojodawca realizuje zasadę stabilizacji stosunków prawnych ukształtowanych pod rządami przepisów uznanych za niekonstytucyjne. Jednocześnie w art. 190 ust. 4 Konstytucji, ustrojodawca dopuszcza pod pewnymi warunkami możliwość wyeliminowania aktów stosowania prawa wydanych na podstawie niekonstytucyjnych norm. Przepis ten stanowi bowiem, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostały wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, jest podstawą do wznowienia postępowania, uchylecia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania» (wyrok TK o sygn. K 7/21). W wyroku o sygn. K 3/21 Trybunał przypominał ponownie, że utrata mocy obowiązującej aktu normatywnego, którego niezgodność z konstytucyjnym wzorcem kontroli stwierdził TK (art. 190 ust. 3 Konstytucji), stanowiąca konsekwencję ostatecznego charakteru i mocy powszechnie obowiązującej orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, jest «[i]stotą wskazanej regulacji konstytucyjnej (...), a zasada powyższa nie przewiduje wyjątku (...))» (zob. także wyrok TK z 29 lipca 2025 r., sygn. Kp 3/24, OTK ZU A/2025, poz. 82).

Podzielając w całości powyższy wywód, należało zatem podkreślić, że art. 190 ust. 1 Konstytucji stanowi adekwatny wzorzec kontroli zarówno w razie ustanowienia normy prawnej, której hierarchiczna niezgodność – przy zachowaniu mocy obowiązującej normy wyższej – została już wcześniej orzeczona przez Trybunał Konstytucyjny, jak i w sytuacji, gdy norma obarczona wadą jest w istocie nadal dekodowana – przy powołaniu innych przepisów prawnych – przez organy stosujące prawo.

4. Ocena konstytucyjności.

4.1. Ocena zgodności z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że na gruncie niniejszej sprawy pełną aktualność zachowały jego wcześniejsze orzeczenia dotyczące powołań sędziowskich.

W wyroku o sygn. P 22/19 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 41 § 1 w związku z art. 42 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 30), stosowany odpowiednio na podstawie art. 74¹ pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca

1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 75) w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta na wniosek KRS, w skład której wchodzi sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 84, ze zm.), jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji. W kontekście niniejszego postępowania należało w pełnej rozciągłości podzielić stwierdzenie zawarte w uzasadnieniu tego orzeczenia, że „skoro zarówno z tekstu Konstytucji, jak i z dotychczasowych orzeczeń Trybunału wynika, że kompetencje Prezydenta do powoływania sędziów nie mogą być w żaden sposób ograniczane ustawowo, to tym bardziej nie mogą one być ograniczane w drodze aktów stosowania prawa. Akty stanowienia prawa, będące efektem działań ustawodawcy mają charakter generalno-abstrakcyjny i stosowane są powszechnie. W tym sensie da się je stosować w sposób równy wobec każdego Prezydenta i każdego sędziego, którego Prezydent powołuje. Skoro więc Konstytucja nie zezwala na taką dodatkową ocenę, nie można za pomocą znanych Trybunałowi sposobów wykładni wyprowadzić z jej tekstu twierdzenia, że sędziowie mogą być oceniani w procesie stosowania prawa, a więc w drodze aktów indywidualno-konkretnych. Nie sposób wyobrazić sobie żadnej procedury karnej, cywilnej, czy administracyjnej, w ramach której sąd, konkretny skład sędziowski, mógłby oceniać prawidłowość powołania innych sędziów. Upnień takich nie ma ani w przepisach Konstytucji ani w przepisach ustawowych”.

Z kolei na gruncie procedury cywilnej Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 2 czerwca 2020 r., sygn. P 13/19 (OTK ZU A/2020, poz. 45), orzekł, że art. 49 § 1 k.p.c. w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu podniesienia okoliczności wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta na wniosek KRS, jest niezgodny z art. 179 Konstytucji. W uzasadnieniu wskazał bowiem, że „[w]ykorzystanie procedury opisanej w art. 49 § 1 k.p.c. do składania wniosku o wyłączenie sędziego z powodu podniesienia okoliczności wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa byłoby *de facto* wykorzystaniem instytucji, której przeznaczeniem jest zapobieganie brakowi bezstronności sędziego w konkretnej sprawie do każdorazowej oceny nie tego sędziego, ale prezydenckiej prerogatywy do jego powołania. Stanowiłoby to nie tylko wyjście poza cel tej instytucji, ale przede wszystkim powierzenie sądom powszechnym kompetencji do jakiejś formy rozproszonej kontroli prerogatywy Prezydenta dokonywanej w przebiegu konkretnej sprawy”.

Równie istotne znaczenie miał wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 23 lutego 2022 r., sygn. P 10/19, w którym m.in. orzekł on, że art. 49 § 1 k.p.c. w zakresie, w jakim za przesłankę mogącą wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie uznaje jakąkolwiek okoliczność odnoszącą się do procedury powoływania tego sędziego przez Prezydenta na wniosek KRS do pełnienia urzędu, jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji. W uzasadnieniu wyroku Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że „[j]eśli z art. 49 k.p.c. wywodzi się, że przesłanką wyłączającą bezstronność sędziego jest to, że został powołany na stanowisko w związku z wnioskiem KRS, co do której określone osoby mają subiektywne przekonanie, że organ ten został wyłoniony w sposób niezgodny z Konstytucją, to taka norma przeczy indywidualizacji instytucji wyłączenia sędziego, a zatem tworzy rozwiązanie ustrojowe, którego nie da się pogodzić z konstytucyjnymi przepisami dotyczącymi powoływania sędziów”.

Powyżej przytoczone twierdzenie Trybunału Konstytucyjnego jest w jeszcze większym stopniu adekwatne względem przesłanki wyłączenia, o jakiej mowa w art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. Regulacja ta bowiem dotyczy wyłączenia sędziego z mocy prawa w sytuacji istnienia obiektywnych względów, nie zaś jak art. 49 § 1 k.p.c., który odnosi się do istnienia okoliczności tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie.

Z tych względów Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. rozumiany w ten sposób, że przesłankę wyłączenia sędziego z mocy samej ustawy stanowi okoliczność związana z powołaniem tego sędziego przez Prezydenta na wniosek KRS do pełnienia urzędu, jest niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji.

4.2. Ocena zgodności z art. 190 ust. 1 Konstytucji.

Praktyka orzecznicza, w ramach której wywodzona jest norma prawna poddana kontroli Trybunału Konstytucyjnego w niniejszym postępowaniu, znajduje swoje oparcie w uchwale połączonych Izb SN. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 20 kwietnia 2020 r., sygn. U 2/20 (OTK ZU A/2020, poz. 61), orzekł niezgodność tej uchwały z art. 179, art. 144 ust. 3 pkt 17, art. 183 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 8 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji.

Linia orzecznicza, w ramach której stosowana jest zakwestionowana norma prawna, ignoruje ponadto orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego dotyczące możliwości kontroli powołań sędziowskich. Wyroki w sprawach o sygn. P 10/19, sygn. P 13/19 oraz sygn. P 22/19 w sposób decydujący rozstrzygnęły wątpliwości w tym zakresie (zob. także wyrok TK z 7 października 2021 r., sygn. K 3/21, OTK ZU A/2022, poz. 65; por. wyrok TK z 14 lipca 2021 r., sygn. P 7/20, OTK ZU A/2021, poz. 49). Niedopuszczalne jest dokonywanie kontroli legalności powołania sędziego – bez względu na tryb i organ, który miałby taką ocenę przeprowadzić.

Zakwestionowana norma prawna narusza zasadę mocy powszechnie obowiązującej i ostateczności orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego.

Z tych względów Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 48 § 1 pkt 1 k.p.c. rozumiany w ten sposób, że przesłankę wyłączenia sędziego z mocy samej ustawy stanowi okoliczność związana z powołaniem tego sędziego przez Prezydenta na wniosek KRS do pełnienia urzędu, jest niezgodny z art. 190 ust. 1 Konstytucji.

5. Skutki wyroku.

Niniejszy wyrok wpływa na ocenę możliwości wyłączenia sędziego dokonywaną przez sąd pytający. To, że w opiniach publicystów, przedstawicieli doktryny, a także niektórych organów władzy publicznej oraz pewnych sędziów – niestety niedostatecznie zaznajomionych z Konstytucją oraz orzeczeniami Trybunału Konstytucyjnego – wykorzystuje się pojęcie „wadliwie powołanych sędziów”, czy też w inny sposób podważa się ich status, powinno pozostać irrelewantne z punktu widzenia sądu pytającego.

Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny przypomniał, że zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji jego orzeczenia mają charakter powszechnie obowiązujący i są ostateczne. Bez względu na kwestię ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw, co powinno nastąpić niezwłocznie, stosownie do art. 190 ust. 2 Konstytucji, niniejszy wyrok wiąże inne organy stosujące prawo, w tym wszystkie składy SN, już od chwili jego ogłoszenia przez przewodniczącego składu orzekającego (por.: wyrok TK o sygn. U 5/24; uchwała Zgromadzenia Ogólnego Sędziów SN z 26 kwietnia 2016 r., Lex nr 2023100).

Mając na uwadze powyższe, Trybunał Konstytucyjny orzekł jak w sentencji.